

Mellékletek

1. Nemzetközi élő példák, legjobb gyakorlatok

A következőkben nemzetközileg elismert uniós fejlesztési példákat mutatunk be. Ezek a példák korábbi LEADER programok sikeres projektjei, ezért ajánljuk megtekintésüket. A tervezői munka megkönnyítésének céljából a példákat a felület által nyújtott struktúra szerint csoportosítottuk.

A példák forrása a http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/gpdb_en.htm weboldal. Az azonosítók alapján visszakereshetők a LEADER keresőprogramban.

HELYI GAZDASÁGFEJLESZTÉSI TERV

Mezőgazdaság, erdő-, hal-, vadgazdálkodás

Házilag előállított mezőgazdasági termékek értékesítésének növelése

Ausztria, Eupen
Azonosító: LOCAL PRODUCTS

A 2004-ben induló projekt alapvető célja az volt, hogy egy térség-specifikus védjegyet hozzanak létre a helyi mezőgazdasági termelők termékeire. A szövetségben 15 mezőgazdasági termelő vett részt különféle területekről: hús-, sajt-, zöldség-, kenyér-, málnalekvár-készítők.

A projekt kivitelezésének két fázisa volt. Az első (2004-2006) az egységes marketingstratégia kidolgozásáról szólt, a második fázis (2006-2008) pedig az ötletek megvalósításáról.

Az első fázisban készítettek egy részletes listát a helyi előállítású termékekről, erre építették a stratégiát. Logo-t dolgoztak ki és márkanévet. Vásároltak egy értékesítő teherautót, hogy a környékben el tudják adni a kérdéses termékeket, és egységesen jelentek meg a térséget érintő nagyobb szabású rendezvényeken.

Baromfifeldolgozó üzem létesítése

Görögország, Skotnia
Azonosító: POULTRY PROCESSING

Ezt a projektet 2001-ben kezdték el tervezni Skotnia-ban, Görögországban. A térségben nagy hagyománya volt a baromfityénésztésnek, azonban a feldolgozás nem helyben történt. A tenyésztők és a helyi vállalkozók összefogásával ezért létrehoztak egy baromfifeldolgozó-üzemet, amely magas minőségű élelmiszereket volt képes előállítani.

A klaszter és az üzem létesítésével kapcsolatos feladatokat maguk az érintettek látták el. A feldolgozáshoz régi, tradicionális recepteket is felkutattak, ezzel is emelve a végtermékek speciális jellegét és értékét.

Az üzem létesítésével 9 új állandó munkahelyet teremtettek, és ma széles körben értékesítik a helyileg előállított élelmiszereket.

Bányászat, feldolgozóipar, villamosenergia-, gáz-, gőz-, vízellátás

Helyi textilipari termelés versenyképességének javítása

Franciaország, Monts du Lyonnais
Azonosító: LOYALTY CARD

Monts du Lyonnais textilipari termelése nagy hagyományokra tekintett vissza. Azonban 2003 környékén, amikor az akciócsoport úgy döntött, hogy támogatja a termelőket, a helyi ipar nehézségekkel szembesült. Ugyanis a két közeli nagyváros: Lyons és Saint Etienne rendkívül meggyengítette a helyi értékesítést.

Szövetséget hoztak létre a helyi textilipari termelők között, amely segítségével bevezették a hűségkártya programot. A fogyasztók lojalitását próbálták erősíteni és díjazni a kártya és a hozzá tartozó regisztrációs füzet segítségével. Továbbá készítettek egy útmutatót, ami tartalmazott minden térségi textilüzletet és a kínált szolgáltatásokat is.

A különféle tevékenységeket folyamatosan hajtották végre: 2003 tavaszán és nyarán marketingtevékenységbe kezdtek, a helyi újságokban és brosúrákon keresztül hirdettek. Ősszel és télen feltöltötték az üzleteket és létrehoztak egy támogató webes felületet. Tél végén kibocsátották a hűségkártyát, majd 2004-ben a hozzá tartozó füzeteket. 2005-re pedig elkészült a helyi üzleteket bemutató útmutató is.

Mára több mint 96 üzlet és iparos tagja a szövetségnek. 15000 háztartás összesen több mint 11000 kártyát váltott ki, és 285000 tranzakciót hajtott végre, melynek összértéke eléri a 8,4 millió eurót.

Építőipar

Helyi hagyományos téglagyártás felvirágoztatása

Németország, Hundisburg
Azonosító: BRICKYARD

A hundisburg-i téglagyártás története a 19-20. század fordulóján kezdődött, de a 30-as évektől kezdve hanyatlásnak indult, végül a 20. század második felében szellemi fogyatékosoknak biztosított munkalehetőséget az üzemben.

A 2002-ben úgy döntöttek, hogy újraindítják a téglatermelést. Felkutatták az értékesítési lehetőségeket, és speciális, tradicionális módon előállított építőipari anyaggal láttak el restaurálandó épületeket.

A termékskála szélesítése mellett bemutatótermeket hoztak létre, ahol az érdeklődők nyomon követhették a téglakészítés folyamatát. Az üzem mellett ajándékboltot, panziót, és egy irodát nyitottak, amely a marketing tevékenységért és a turistacsoportok megszervezésért felelt. Kiadványokat és szórólapokat állítottak elő a látványosságról.

A weimar-i Bauhaus Egyetem és a drezdai Műszaki Egyetem bevonásával tanulmányt készítettek, amely a történelmi múltra visszatekintő építőipari anyagok összetételét és jellegzetességeit elemezte.

Ma a téglagyár tradicionális építőipari termékek széles skáláját kínálja épület-felújításokhoz, panziót, múzeumot működtet, kézműves foglalkozásokat nyújt gyerekeknek és minden látogatónak.

Kereskedelem, javítás

Helyi termékek értékesítése egy nagyvárosi üzletben

Portugália, Lisszabon
Azonosító: RURAL PORTUGAL

A projektet 1998-ban indították, amikor az akciócsoport elhatározta, hogy a helyi termékek értékesítését növelendő, egy lisszaboni üzletben kezdik el árusítani a termékeiket.

A projekt keretében, első lépésként vásároltak egy 300 négyzetméteres üzlethelyiséget a város egy tradicionális negyedében, amit átalakítottak és felszereltek. A helység kialakításhoz is vidéki termékeket, eszközöket használtak fel. Az üzletben elsősorban vidéki élelmiszereket (húskészítményeket, pékárut, borokat) és kézműves termékeket árultak.

Az üzletben időszakos eseményeknek adtak helyet, mint például a vidéki termékek készítését és készítőit bemutató foglalkozások. Széleskörű hirdetési anyaggal is előálltak, mint brosúrák, cikkek, tv interjúk, lisszaboni mozi reklámok.

Szálláshely-szolgáltatás és vendéglátás

Helyi vendéglők és termelők összefogása jobb minőségű szolgáltatások elérésének céljából

Olaszország, Nuoro
Azonosító: TYPICAL PRODUCTS IN RESTAURANTS

Ez a program 2004-ben indult, amikor a helyi akciócsoport elhatározta, hogy növelni fogja a helyi termékek piacait, javítani fog a helyi vendéglők minőségén és támogatni fogja az egészséges táplálkozás terjedését.

Mindennek megvalósítását egy hálózat létrehozásával kezdték, mely a helyi termelőket és vendéglátó egységeket szervezte csoportba. A vendéglők belső minőségi kritériumokat állítottak fel, és megegyeztek, hogy az ételeik elkészítéséhez helyi termelők termékeit használják fel.

Piacutatást végeztek, melynek eredményeképp világos képük volt a jellegzetes helyi termékek keresletét illetően. Marketing tevékenységbe kezdtek, melynek keretében az egészséges táplálkozásra hívták fel a figyelmet. Különös figyelmet fordítottak a helyi iskolák menzáira.

Egy helyi egészségbiztosítóval is felvették a kapcsolatot, melynek eredményeképp a biztosító vállalta, hogy létrehoz egy egészséges étrendeket tartalmazó füzetet, továbbá egészséges táplálkozással foglalkozó képzéseket tart a helyi menzák vezetőinek, szociális munkásoknak és a helyi családoknak. Ezen felül részt vett és támogatta az egészséges táplálkozást propagáló képzéseket, foglalkozásokat.

Szállítási, raktározási, postai és távközlési szolgáltatások

Élelmiszerellátó hálózat kiépítése

Spanyolország, Castilla La Mancha
Azonosító: DELIVERY SERVICE

Az térség akciócsoportja 2002-ben úgy döntött, hogy mivel sok idős és egyéb hátrányos helyzetű él a területen, kialakít egy speciális ellátó hálózatot, amit helyiek fognak üzemeltetni.

Az összefogás eredményeképp néhány helyi vendéglős és egyéb vállalkozás létrehozott egy központot, amely felvette a rendeléseket, majd házhoz szállították azokat. Ételhordás mellett egyéb szociális szolgáltatásokat is vállaltak. A megrendelők elsősorban idősek voltak, de különféle oktatási intézmények is igényelték a szolgáltatást. A rendszer a helyi nők számára is kedvező volt, mert rész munkaidős munkalehetőséget biztosított a számukra.

Ingtalanügyletek, gazdasági szolgáltatás ágra vonatkozó megoldási javaslatok

Női vállalkozók támogatása

Németország, Kellerwald-Edersee
Azonosító: ASSISTANCE FOR START-UPS

Kellerwald-Edersee térségét sokáig az erdészet és a mezőgazdaság uralta. A 60-as évektől kezdődően azonban a termelők lekezdték felhagyni a mezőgazdasági tevékenységgel, és a közeli városokba költöztek. E folyamat eredményeként a térség életkörülményei nagymértékben romlottak. Ráadásul elsősorban a fiatalok és a képzettek hagyták el a területet a munkalehetőségek hiánya miatt. A helyi akciócsoport 2002-ben ezért egyik feladatául a munkahelyteremtés támogatását tűzte ki célként.

A helyi gazdaságfejlesztő szervezetekkel történő kapcsolatfelvétel után képzéseket kezdetek tartani, elsősorban kezdő női vállalkozóknak: az ötleteket segítették kész üzleti tervekkel alakítani, illetve az induló időszakban különféle támogató és tanácsadó szolgáltatásokat nyújtottak.

A programnak 12 résztvevője volt, és összesen 8 vállalkozást hoztak létre, ezek között: adminisztrációs, háztartási, szállítási szolgáltatások, stb. szerepeltek.

Egyéb szolgáltatásokra vonatkozó megoldási javaslatok

Közszolgálati rádióadás a helyi kereskedelmi rádión

Németország, Northrhine-Westphalia
Azonosító: OPEN CHANNEL

2003-ban a helyi szabályzás következtében a kereskedelmi rádióállomások este 7 és 8 között kötelesek voltak nonprofit műsorokat szolgáltatni. Továbbá sem reklám, sem hírek nem hangozhatnak el ebben az időben.

A helyi akciócsoport ebben látta meg a lehetőséget, amikor elhatározta, hogy létrehozza a Falusi krónikák című műsort. A cél a helyi történelem bemutatása és az iránta való érdeklődés felkeltése volt. Emellett lehetőséget biztosított az érdeklődőknek, hogy média tapasztalatokat szerezzenek.

A projekt elején egy széleskörű adatbázist hoztak létre a helyi nonprofit szervezetekről, és megpróbálták bevonni őket. Az első műsorszolgáltatás magáról a programról szólt, hogy felkeltse az érdeklődők figyelmét. A havi rendszerességű programok ideje alatt a térség városaiból hívtak meg embereket, hogy beszéljenek a helyi életvitelről, szokásokról, a nyelvi sajátosságokról.

2003 júliusa és 2005 novembere között összesen 25 havi adás valósult meg. Az adások hallgatottsága egyenként 4600 főre volt tehető.

Egyéb tevékenység ágra vonatkozó megoldási javaslatok

Konfliktusos történelmi múlt feloldása színdarabbal

Németország, Frankenburg
Azonosító: HUNT

A projekt egy színházi programsorozat megvalósítását tűzte ki célul, amely a 1934-es konfliktusokat dolgozta fel a konzervatív és szociáldemokrata oldal között. Az osztrák történelemben úgy emlékeznek erre az időszakra, mint polgárháborúra és munkásfelkelésre.

Ausztriában 1934. február 12. és 13. között a katonai konfliktus elérte a Hausruck bányaterületet, és 10 ember halálát eredményezte szociáldemokrata oldalon (hat tárgyalás nélkül végeztek ki), és 5 ember halálát a föderális oldalon, két civil áldozattal.

A színházi előadásorozat ezen események feldolgozását tűzte ki céljául, ugyanis az említett sérelmek még ma is társadalmi szakadást eredményeznek a térség lakosai között. Az akciócsoport viszont úgy gondolta, hogy a hallgatás helyett jobb a beszéd, ez segít feldolgozni és átértékelni a történeteket.

A Hunt néven futó program egyszerre történelmi játék és burleszk. A forgatókönyvet számos tanúval lefolytatott interjú alapján írták, és az előadásban közel 400 aktivista vesz részt. Beleértve segítőt, kórust, amatőr színészeket és profikat.

2004 és 2005 között összesen kilenc előadást tartottak és közel 7400 jegyet adtak el.

HELYI SZOLGÁLTATÁS-, FALU- ÉS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI TERV

Közlekedés

Alternatív közösségi közlekedési hálózat létrehozása

Olaszország, Olto Altrepo Pavese Hegy
Azonosító: THE TAXIBUS

A projekt 2004-ben vette kezdetét, amikor az akciócsoport elhatározta, hogy a közlekedési infrastruktúra szempontjából igen elmaradott térségben alternatív közlekedési megoldásokat keres. A helyi akciócsoport által érintett területeken igen sok idős és egyéb hátrányos helyzetű ember, illetve fiatal élt, akik a rossz közlekedés miatt sok alapvető szolgáltatáshoz nem tudtak hozzáférni.

A tervezők kitalálták, hogy ezt a problémát egy úgynevezett taxibusz rendszerrel fogják orvosolni. Létrehoztak egy technikai bizottságot, ami a projekt levezetéséért felelt. A helyi igények felmérése alapján megtervezték az útvonalat, bizonyos szakaszokon tesztelték, majd a tapasztalatok begyűjtése után üzembe helyezték a rendszert.

A taxibusz legnagyobb előnye az volt, hogy telefonon bármikor megrendelhető szolgáltatást nyújtott, így jó kihasználtsággal volt működtethető, ami az idő előrehaladtával egyre javult.

2004 és 2006 között 3304 utaztatást bonyolítottak le, összesen 55378 km szolgáltatást biztosítva. A felhasználók száma mára eléri a 8333 főt, zömében idősek.

Adminisztratív és kereskedelmi szolgáltatások

Integrált szolgáltató központ létrehozása

Svédország, Österaker
Azonosító: COUNTRY SHOP CENTER

1998-ban a 850 österaker-i lakos számára világossá vált, hogy a területi üzletközpontot be kell zárni. A projekt célja tehát az üzlet központ újraindítása, és minél több szolgáltatás az épületbe történő integrálása volt.

Ennek végrehajtásához felvették a kapcsolatot a helyi szinten megtalálható legnagyobb üzletláncsal, amely rögtön igenlő választ adott a tervre.

A központ különféle szolgáltatásokkal látta el a helyi lakosokat: lehetőséget adott élelmiszerek, gyógyszerek, alkohol és más áruk rendelésére, amelyeket az üzlet másnapra beszerzett. Továbbá kávézó, vendéglő, fodrászat, könyvtár, pedikűr, postai szolgáltatások és pénzügyi szolgáltatások is megtalálhatók voltak a központban.

A komplexum mellé SMS-en megrendelhető szállító szolgáltatást, és iskolás fuvarozást is üzembe helyeztek. A központ továbbá közösségi programoknak is helyt adott, növelve ezzel a helyi társadalmi tőkét.

Az üzletház hétvégén is nyitva tartott, de hogy a költségeket csökkentsék, a hétvégi műszakot önkéntes munkával látták el.

Közmű ellátottság

Fatüzelésű fűtőrendszer kiépítése

Franciaország, Haute-Mayenne
Azonosító: WOOD HEATING SYSTEM

Haute-Mayenne egyik jellegzetessége a kiterjedt erdősségeiben rejlik. A helyi akciócsoport ezért a fa speciális felhasználásával foglalkozott.

A projekt 2002-ben kezdődött, amikor a helyi népesség növekedés miatt elhatározták, hogy fafűtéses bojlereket szerelnek fel helyi épületekben a fűtés megoldása végett. 2003-ban fenntarthatósági tanulmányt készítettek, majd 2004-ben árajánlatokat kértek a fejlesztés megvalósítására. A rendszert 2005-ben kezdték el üzembe helyezni.

A projekt eredményeképp 23 magánháznál szereltek fel speciális bojlereket. A fafűtéses rendszer fenntartása a helyi erdészeknek is munkát biztosított és biztosít ma is.

Oktatás

Oktatás általános színvonalának erősítése

Németország, Ostrhauderfehn
Azonosító: PEDAGOGICAL COOPERATION

Az ostrhauderfehn-i közösség 1999-ben úgy döntött, hogy a helyi iskolákban erősíteni és egységesíteni fogja az oktatás színvonalát. A sok különféle intézmény és a sok eltérő tanár miatt ugyanis úgy értékelték, hogy a diákok számára nem mindenütt biztosított a színvonalas oktatás.

Ennek eléréséhez hálózatba szervezetek minden olyan oktatással foglalkozó intézményt a területen (óvodák, általános iskolák, középiskolák, egyházi intézmények, sport klubok), amelyek célpontja a fiatalság volt. A hálózat tagjai

foglalkozásokat szerveztek a gyerekeknek és továbbképzéseket a tanároknak, illetve azoknak a felnőtteknek, akik valamilyen oktatói feladatot láttak el a folyamatban.

Művészeti képzés színvonalának erősítése

Egyesült Királyság, Skye sziget
Azonosító: THE BIG PICTURE

A térség akciócsoportja úgy értékelte, hogy a helyi Sleat Általános Iskolában a diákok alacsonyfokú művészeti oktatást kapnak. Ezért 2005-ben elhatározták, hogy elindítanak egy olyan projektet, amely a gyerekek rajzolás és tánc készségeit fejleszti, illetve a helyi kulturális és földrajzi ismereteket adja át. Erősíteni próbálták továbbá a kelta nyelv ismeretét a gyerekek körében.

A gyerekek számára a sziget különféle pontjain többször rajzolás, festés, tánc és drámajáték foglalkozásokat szerveztek. A gyerekeket jó minőségű felszereléssel látták el, és a foglalkozások megtartásába bevonták a helyi művészeket is. A betanult előadásokat más iskolákban is előadták.

Kultúra

Cisztercita apácazárda felvirágoztatása

Németország, Brandenburg
Azonosító: CISTERCIAN NUNNERY

Brandenburg közelében található két tó: Klostersee és Ketzersee. E két tó között helyezkedik el az 1230-ban épült cisztercita apácazárda. A zárdá 300 éven át virágzott, majd 1550 után különféle módokon próbálták kihasználni: sörfőzde, lepárló, börtön. 1961 után apartmanokat létesítettek a zárdában és strandot alakítottak ki az egyik tónál.

A brandenburg-i projekt megvalósítása 2003-óta zajlik, melynek keretében modernizálják és felújítják a gótikus épületet. Modern technikával felszerelt koncerttermet, színpadot, próbatermet alakítottak ki. Koncerteket, egynapos fesztiválokat szerveztek, amelyeken a zene mellett a helyi ételek és iparos termékek is bemutatásra kerültek. Ajándékboltot nyitottak, ahol a helyi termékeket vásárolhatják meg a látogatók.

A célcsoport a helyi közösségből és a közeli nagyvárosokból (Berlin, Frankfurt, Potsdam) kerül ki ma is.

Telekommunikáció

Szolgáltatásokat központosító intranet kialakítása

Franciaország, Cublize
Azonosító: AMPLEPLUS INTERNET

A 2003-ban kezdődő projekt célja egy intranet felállítása volt minél több helyi érintett bevonásával. Az önkormányzat rendelkezett egy honlappal, amit interaktívabbá tettek, hogy bárki feltölthessen rá információt. Továbbá két kommunikációs pontot is létrehozott a projekt keretében, ahol bárki hozzáférhet a rendszerhez.

A rendszer a következő területek információit próbálta központosítani és interaktívvá tenni: gyermekfelügyelet, idősek és sérültek ellátása egybekötve a helyi kórházzal, könyvtári szolgáltatások, vállalati szolgáltatások stb. Az intranet

segítségével bárki láthatta, hogy hol mire lehet szükség. A rendszer felhasználói körének bővítésére képzéseket tartottak.

Mára minden iskola, sok sport és egyéb szervezet tagja a rendszernek, és közel 3500-an használják havonta.

Szociális ellátás

Közösségi helyként szolgáló pékség kialakítása

Hollandia, Nisse

Azonosító: PARENTING SUPPORT VENUE

A térségben működött egy szervezet, amely mentálisan visszamaradottaknak nyújtott szolgáltatásokat (háztartásvezetés, ápolás, oktatás stb.). A projekt keretében az akciócsoport megpróbálta a szellemi fogyatékosok és a helyi lakosok igényeit összeilleszteni egy pékség működtetésének formájában.

Nisse-ben bezártak a helyi szolgáltatók, üzletek és a pékség is, ezért ideális helynek mutatkozott a beruházás megvalósítására. 2001-ben vásároltak egy historikus épületet, amelyet ahhoz illő módon ki is bővítettek, hogy helyet adhasson a megújult szolgáltatásoknak, egy üzletnek és egy teakertnek. A dekorációt önkéntesek és maguk a sérültek készítették.

A projekt eredményeként munkahelyet teremtettek 11 mentálisan visszamaradott személynek, négy rész munkaidős felügyelővel egyetemben. A komplexumhoz sétányt és bicikliutat építettek, amely összeköttetést biztosított a tengerparttal és a helyi farmokkal, amelynek megtekintésére sok érdeklődő akadt. A pékség különféle rendezvényeknek is helyet adott, ezzel szerves részévé vált a térségnek.

Egészségügyi ellátás

Agybénulásos betegek kezelése helyi rehabilitációs központtal

Portugália, Marrazes - Leiria

Azonosító: DREAM TO REALITY

A projektötlet 2000-ben látott napvilágot, amikor közel 250 család volt rákényszerülve arra, hogy gyakran Leiria régióból Coimbra-ba utazzon (50-150km) az ottani rehabilitációs központba, amely agybénulásos betegeknek nyújt kezelést. A probléma megoldására, sok helyi közösség csatlakozott a projekthez, amely egy új rehabilitációs központ létrehozását célozta meg a térség határain belül.

A projekt keretein belül megtervezték a komplexumot, kialakították a szükséges termeket, beszerezték a szükséges infrastruktúrát és technológiát. Továbbá játszótereket és fiókpatikát is kialakítottak.

A rehabilitációs központban ma egy csapat különféle specialista dolgozik, akiket a projekt kezdeményezői szerveztek be. A komplexum fizioterápiái, pszichoterápiái, foglalkoztatási és vízterápiái szolgáltatásokat nyújt idegrendszeri problémával küzdő betegeknek.

A projekt lehetővé tette, hogy az egyébként is hátrányos helyzetű családoknak ne kelljen rendszeresen nagy távokat megtenni azért, hogy elérjék a rehabilitációs központot. Ennek következményei a későbbiekben az életszínvonalukban is meglátszott

Szabadidős tevékenységekre és sportolásra alkalmas infrastruktúra

Szórakoztató- és szabadidőközpont létrehozása

Ausztria, Eferding

Azonosító: CREATIVE YOUNG PEOPLE

Az eferding-i helyi akciócsoport 2005-ben elhatározta, hogy létrehoz egy olyan komplexumot a fiatalok számára, ahol személyesen találkozhatnak, eszmét cserélhetnek és szórakozhatnak.

A projektbe bevonták a fiatalokat is, kb. 500 13-19 év közötti diáknak tartottak előadást a tervezett projektről, melyek közül közel 150-en vettek részt a konkrét tervezésben. A diákok így közvetlen kapcsolatba léphettek a projekt vezetőivel, becsatornázták ezzel a véleményüket.

A diákok javaslatokat tettek a komplexum helyszínét, a légkörét illetően. Két napos munkacsoportok keretében együtt ötleteltek az építésszel és a tervezőkkel. A gyerekek maguk álltak elő tervekkel, modellekkel, amelyeket utána a helyi önkormányzatok is megvitatottak.

A tervezés eredményeként egy multifunkcionális központot hoztak létre, amely rendelkezett szabadtéri mozival, sütögetésre alkalmas infrastruktúrával, foci pályával, közösségi események lebonyolítására alkalmas belső terekkel stb. Az épület egészé és a bútorzat is a gyerekek ötleteit tükrözte. Mindez hozzájárult ahhoz, hogy a komplexumot a helyi fiatalok a magukénak érezzék, és valóban tartalommal töltsék fel azt.

Egyéb infrastruktúra

Szociális ellátást biztosító hálózat kiépítése

Németország, Kelheim

Azonosító: LIFE PLUS

A kelheim-i térség lakosságának több mint 15%-a 65 év fölötti idős emberből áll, akik közül a legtöbb az alapvető szolgáltatásokhoz sem jutott hozzá, mivel többségében egyedül éltek. A helyiek az idősek arányának növekedésére számítottak, ezért az akciócsoport 2002-ben elhatározta, hogy ellátási láncot hoz létre számukra.

Szolgáltató pontokat létesítettek, évről évre többet a térségben. A projekt keretében széleskörű társadalmi felméréssel lekérdezték a lakosság, elsősorban az öregek igényeit. Ezen felmérés adta meg az első szolgáltatáscsomagok összetételének alapját.

A szolgáltatások többségében háztartási feladatokra, bevásárlásra és egyéb szociális segítségnyújtásra, szállításra irányultak. Természetesen a kérdőívek alapján. A munkába a térség fiataljait is bevonták. Az árazásnál törekedtek a fair díjszabásra.

Gazdaságfejlesztési szervezetek

Vállalkozástámogató non-profit szervezet létrehozása

Hollandia, Friesland

Azonosító: STIPO

Észak Hollandiában, Friesland-on működött egy nonprofit szervezet, amely a térségben élők javát volt hivatott szolgálni. 1998-99. között a szervezet úgy döntött, hogy profilját a 10 főnél kevesebb alkalmazottat foglalkoztató vállalatok segítésére irányítja, majd később kimondottan a kis cégek támogatására szakosodott.

Elsősorban olyan induló vállalkozásokat támogatott, amelyek valamilyen új technológiát, vagy know-how-t kezdtek el alkalmazni. Segítette a projektek megvalósítását és próbálta kiszűrni a hibás kezdeményezéseket. Elsősorban olyan vállalkozókról volt szó, akik a mezőgazdasági termelést próbálták otthagyni.

Találkozókat szerveztek, ahol a helyi vállalkozók elmondhatták a tapasztalataikat; sikeres példákat sorakoztathattak fel és motiválhatták egymást. Profi tanácsadókat is bevontak, akiket a térség vállalkozói kedvezményel, fél áron vehettek igénybe.

Mára ezen kezdeményezés eredményeként 450 munkahelyet teremtettek, és ezzel kb. 2,7 millió eurót juttattak a térségbe.

Természeti adottságok

Helyi természeti adottságra épülő turisztikai fejlesztés

Finnország, Oulu tó

Azonosító: PRO LAKE OULU

2003-ban egy, az Oulu tóhoz közeli egyetem kutatást indított annak feltérképezésére, hogy a helyi turisztikai vállalkozásoknak mire van szüksége, elősegítve ezzel a köztük lévő együttműködést. Szerettek volna minél többet megtudni a tóban rejlő turisztikai potenciálról.

Az együttműködés eredményeképp a helyi turizusból élő vállalatok egy egységes márkanév alá szerveződtek, mert így könnyebb volt növelni a hely ismertségét. Kapcsolatokat létesítettek nemzetközi turista irodákkal, és cikkeket írtak különféle újságokba, amelyek a tavat és környezetét kellemes helyként mutatták be.

A helyi turizusból élőknek turistamarketing-tanfolyamot szerveztek, hogy segítsék a vállalkozói kedvet. Sok egyeztetést tartottak a tudás megosztása érdekében, amelyekbe utazási irodákat is bevontak. Az összefogás eredményeként egy egységes, területspecifikus marketing imázs előállítására törekedtek.

A projekt eredményeként már 2004 és 2005 között 10%-al növekedett mind a látogatók száma, mind a bevétel nagysága.

IV. TENGELY FORRÁSAIRA VONATKOZÓ FEJLESZTÉSI TERV

Új technológia és know-how alkalmazása

Repce bioenergetikai hasznosítása

Írország, Kilkenny

Azonosító: BIOFUEL PROCESSING PLANT

A térség akciócsoportja felismerte, hogy a helyi mezőgazdasági termékekből előállított bioüzemanyagban jó értékesítési lehetőségek rejlenek. Ezért 2003-ban elindítottak egy olyan projektet, amely a teljes értéklánc kialakítását célozza meg, a mezőgazdasági termeléstől a bioüzemanyag felhasználásig.

Létesítettek egy üzemet, ami a repceolajból bioüzemanyagot képes előállítani. Továbbá beszereztek olyan technológiákat, amelyek alkalmasak autók átalakítására, hogy bioüzemanyaggal is hajthatók legyenek. A mezőgazdasági termelést központilag megszervezték, hogy az üzem repce ellátása mindig biztosítva legyen.

Ezután megkezdték a bioüzemanyag és a melléktermékként jelentkező takarmány termelését és értékesítését. Hogy a helyiek bizalmát elnyerjék a bioüzemanyaggal kapcsolatban, hat autót alkalmassá tettek a bioüzemanyag befogadására. Ezeket felhasználták a marketingtevékenység során. A folyamat végén lobbytevékenységbe kezdtek, esetleges adókedvezmények elnyerése érdekében.

Vidéki élet minőségének javítása

Nők munkavállalási esélyeinek növelése képzésekkel

Hollandia, s-Hertogenbosch
Azonosító: RURAL WOMEN'S FUTURE

A projekt 2005-ben indult, amikor egy helyi katolikus nőegylet elhatározta, hogy tesz valamit a vidéki nők könnyebb munkahelyi elhelyezkedéséért. A program megvalósítása alapvetően három fázisban zajlott.

Az első fázis két részre volt bontható: november 1. és december 1. között a képzéstartókat keresték meg, majd kiválasztottak 105-öt a programra jelentkező hölgyek közül.

2006. január és március között elindították a képzési programot, melynek nagy visszhangot kerítettek a helyi médiumokban. A képzések júniusig tartottak, tíz alkalomból álltak egy utolsó őszi alkalommal, ami a visszajelzésekről szólt. A kurzus témái a következők voltak: Ki vagyok? Mire vagyok képes? Mi lehetséges, mi nem, és ez számomra mit jelent? Hogyan választok, mely körülményeket tartom fontosnak a választásaimban? Mit akarok? Ezután a résztvevők munkára jelentkeztek, és lefolytatták a felvételiket. Ősszel megvitatták a tapasztalatokat.

A program eredményképp 105 nőből 90 végigcsinálta a képzést (15 kiszállt, mert korábban munkát találtak), mely hozzájárult a további boldogulásukhoz.

Helyi termékek értéknövelése

Helyben termő fa felhasználása speciális bútorok előállítására

Ausztria, Schruns
Azonosító: MOUNTAINOUS WOOD MARKETING

A térség hegyein megtalálható a Bergholz fafajta, amely kitermelése igen költséges, mert hegyoldalakon nő, és ezért emberi munkaerőt igényel. Ugyanakkor, mint alapanyag igen értékes, mert a lassú növekedés egy speciális rajzolatot ad a fának.

A projektet egy egyszeri beruházás indította el, amikor valamely helyi orvos szeretett volna magának egy faházat építtetni. A ház építésére négy vállalat szövetkezett: egy asztalos, egy ács, egy fűrész és egy erdész vállalat. A szövetkezés sikere újabb megrendeléseket szült. 2006 őszére már kilenc helyi iparos, nyolc völgyközösség és négy agrár közösség vett részt a szövetségben.

A projekt célja a fából előállított speciális bútorok gyártása és értékesítése volt. A szövetség tagjai belső minőségi kritériumokat szabtak meg, és marketingstratégiát kidolgoztak ki. Az előállított bútorokat saját védjeggyel látták el.

A projekt eredményeként a teljes vertikális értéklánc létrejött, a fakitermeléstől az értékesítésig. Mára a megrendelők között neves hotelek is megtalálhatók.

Természeti és kulturális adottságok hasznosítása

Barlangturizmus fejlesztése

Németország, Giengen-Hürben
Azonosító: CAVE-EXPERIENCE-WORLD

Németország déli részén található egy 587 méter hosszú mészkő barlang, az úgynevezett Charlottenhöhle. A természeti látványosságot, amely áprilistól októberig áll a turisták rendelkezésére, sokan látogatják. A barlangért felelős szervezet évente közel 35.000 személynek tart idegenvezetést.

A barlanghoz közel található a Lonetal völgy, amely ugyancsak sok kirándulót és biciklistát vonz. A völgy jégkorszaki barlangokat is rejt, amelyekben korabeli emberek faragványait találták meg.

A turizmus további fejlesztése érdekében létrehoztak egy turisztikai központot, amely a Charlottenhöhle és a Lonetal völgyben található többi barlang turizmusának szervezettségéért felelt. Kialakítottak egy úgynevezett barlangházat, amely a területen található összes látványosságról szolgáltatott információt, és interaktív kiállítást szerveztek benne. A látogatók számára parkolókat létesítettek, és a komplexum környezetét is felfejlesztették.

A fejlesztések eredményeképp 2005-ben már 40.000 látogatója volt a területnek, és nemcsak a látogatók száma nőtt, hanem az átlagos ott maradási idő is. A fejlesztésekkel összesen 25 részmunkaidős munkahelyet teremtettek.